

פרשת אחרי מות

פרק טז

(א) לאות כי בני אהרן הכניסו הקטרת לפנים מן הפרכת. האות הוא בעבור שהזהיר¹ אהרן שלא יבא בכל עת בפנים, ולא ימות כאשר מתו בניו.²

(ח) וכן בחג שבועות, כאשר אפרש במקומו. ר"ל שמצוה הספירה היא בעבור חג השבועות. ואמרו: ממחרת השבת (וי' כג, יא), <שכוונתו>³ שבת בראשית, בעבור ששנה ראשונה שהקריבו ישראל עומר היה ביום השבת, כמו שפירש שם: בדרך נבואה ידעו שביום השבת התחילו להקריבה.⁴ כן הנה נקרא עזאזל על שם ההר הראשון. או נוכל <לפרש>⁵, שבפרשת אמור נאמר בקרבן⁶ שבועות: פר אחד אלים שנים,⁷ ובפרשה <פנחס>⁸: שני פרים איל אחד.⁹ ודעתו: 'ששנה'¹⁰ בשנה הראשונה בעבור ההתחלה, כמו שפרשו¹¹ שם (א"ע, וי' כג, יז),¹² כן הנה המקום הראשון שהוא הר¹³ עזאזל משונה מהמקומות אשר היו עושין את¹⁴ המעשה בשאר השנים. וי"א כי עבודת בית שני. לפי דעתי, שזה אינו נקשר הנה אבל למעלה, עם מה שאמר שבבית שני שמשו בלא אורים ותומים.¹⁵ והעד, אמרו אחר כן וזה המפרש וכו', ששב למה שאמר וי"א שהוא שם ההר. ואם יכולת להבין הסוד שהוא אחר מלת עזאזל. ר"ל שהמלה נחלקת לשני תיבות:¹⁶ עז אזל – שכונתו, שאותו [עז] שהיו מקריבים לשדים, שהם נראים לדורשיהם כדמות עזים, הלך לו בזה¹⁸ המעשה. כי יש לו חברים במקרא. ר"ל תיבות שנחלקות לשתיים, כמו [בגד (בר' ל, יא), במה (יח' כ, כט) – מה הביאה].¹⁹ או נוכל לפרש יש לו חברים במקרא,²⁰ לזה המעשה הנעשה להערה לדחות אותו עון, יש לו חברים²¹ ממעשים אחרים שנעשים להערת הפרשת העון, כמו הזאת הדם על המטהר,²² שהדם סימן העונות.

¹ בכ"י ב: שהזכיר.

² ראה וי' טז, ב.

³ כך בכ"י ד; בכ"י אב: שסבתו.

⁴ ע"פ א"ע, וי' כג, יא.

⁵ כך בכ"י בדה; בכ"י א: לומר.

⁶ כ"י ד מוסיף: חג.

⁷ ע"פ וי' כג, יח.

⁸ כך בכ"י ד; בכ"י אב ליתא.

⁹ ע"פ במ' כח, כז

¹⁰ כ"י ב מוסיף: זאת.

¹¹ בכ"י בדה: שאמרו.

¹² נוסח הדפוס: 'ששנה' הכתוב בשנה הראשונה בעבור שהיא תחלת ההתחלה'.

¹³ בכ"י דה ליתא.

¹⁴ בכ"י ד: זה.

¹⁵ ראה א"ע, וי' טז, ד.

¹⁶ בכ"י ב: מלות.

¹⁷ בכ"י אב: עון; בכ"י דה ליתא.

¹⁸ בכ"י דה: בדרך.

¹⁹ בכ"י א: בגד מה הביאה מה; בכ"י ב: במה בגד מה הביאה; בכ"י דה: בגד מה הבמה. וראה א"ע, בר' ל, יא.

²⁰ כ"י ב מוסיף: ר"ל.

²¹ בכ"י דה: אותו עון כמו שנראים.

²² בכ"י דה 'הזאת הדם על המטהר' ליתא.

בהיותך בן שלשים ושלש תדענו. ר"ל כאשר תבין ל"ג פסוקים הבאים אחרי פסוק עזאזל²³ ותגיע אל: ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים (וי' יז, ז), תדע סוד עזאזל כמו שבארנו.
(כא) **והכתוב דבר להבין הכל.** ר"ל שהעונות אינן משואות שיעתקו <מגב לגב>²⁴, אבל הוא דרך משל שיבינו ההמון שהשעיר נשא כל העונות וסרו מעליהם.
(כד) **כי כן כתוב.** בפרשת פנחס כתוב כל זה, לבד איל הכהן. כי שם לא נזכרו, רק קרבנות צבור.
(לא). ואיננו **רחוק.** שב למה שאמר **ואחרים אומרים שהוא שביתת השביתה.**²⁵

פרק יז

(יג) **ובפרשת ראה אנכי אפרש עוד**²⁶ **זה הפסוק.** פירש שם, שלא יאכל נפש בהמה שתשבש נפשו.²⁷
(יד) **דמו בנפשו. דבק עם הנפש.** כוונתו, כי הנפש נשואה²⁸ ברוח²⁹ הגידים הדופקים, והיא הנפש החיונית. והדם יתחבר עם הרוח תוך הגידים כמו שבאר החכם.

פרק יח

(ו) **והר סיני לעד.** שצוה: אל תגשו אל אשה (שמ' יט, טו). **גם הראשון.** ר"ל אדם הראשון עד³⁰ שאכל מעץ הדעת לא ידע את אשתו, שהיה כלו לשם. וזהו אמרו **והוא סוד האדם.** ר"ל כי הכוונה באדם, היותו משתמש בשכליות. **ובפרשת כי תצא מחנה <אגלה>**³¹ **לך סוד סתום וחתום.** הסוד הוא, שאמר <שם>³² כי הקרי מזיק לנפש ולגוף.³³
(טז) **אשת אחיך. בפרשת כי ישבו אחים יחדו.** שפירש שם שהם אחים ממש, לא קרובים כמו שפרשו אחרים.³⁴
(יח) **ודעתי תדענו בפרשת וילך משה.** שם אמר, כי 'מעבודת השם לשמור כח הקבול כפי המקום' (א"ע, דב' לא, טז). <כוונתו>³⁵ כי ארץ ישראל קדושה וצריך להבדל שם מעריות, על כן נאמר: כי את כל התועבות האל (וי' יח, כז), וזהו אמרו שם: 'והפך המקום הדבק בעריות' (א"ע, שם). אבל בחוצה לארץ קודם מתן תורה היו מתגאלין בעריות.³⁶
(כ) **'ומזרעך' הבא אחריו לעד.** שפירש לזרע, אפ"ל להוליד שהוא רצוי יותר.
(כו) **כי בימי יעקב שלקח שתי אחיות בחרן.** ר"ל קודם מתן תורה ובחוצה לארץ,³⁷ כמו שבארנו.

²³ בכ"י ב: ל"ג פסוקים אח"כ; בכ"י ד' הבאים [...] 'עזאזל כמו' ליתא; בכ"י ה: 'הבאים אחר כן'.

²⁴ כך בכ"י בדה; בכ"י א: מגו לגו. ראה מו"נ ג, מו.

²⁵ בכ"י ב: השבתות.

²⁶ בכ"י דה ליתא; נוסח הדפוס: סוד.

²⁷ ראה א"ע, דב' יב, כה.

²⁸ בכ"י ב ליתא.

²⁹ בכ"י דה: בכח.

³⁰ כ"י ב מוסיף: שלא.

³¹ כך בכ"י דה ובנוסח הדפוס; בכ"י א: אומר; בכ"י ב: אפרש.

³² כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

³³ ראה א"ע, דב' כג, י.

³⁴ ראה א"ע, דב' כה, ה.

³⁵ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

³⁶ בכ"י בדה 'אבל בחוצה [...] בעריות' ליתא.

³⁷ כ"י ה מוסיף: ישראל.